

Oponentský posudek disertační práce
„Možnosti nefarmakologické intervence v terapii kognitivního deficitu u
českých pacientů se schizofrenním onemocněním“.

Oponent: prof. MUDr. Jiří Horáček, Ph.D.

Disertační práce PhDr. Mabel Rodriguez je věnovaná možnostem nefarmakologické intervence v terapii kognitivního deficitu u schizofrenie. Práce je napsaná celkem na 154 stranách, z toho 120 stran vlastního textu, 16 stran literárních odkazů a 17 stran příloh.

Práce je rozdělena na teoretickou část věnovanou problematice schizofrenie, kognitivního deficitu u této nemoci a problematice kognitivní remediaci. Následuje pak část empirická, která zahrnuje uvedení do vlastního sledování, metodiku prospektivní studie, výsledkové části a diskuzi. Celá práce je ukončena shrnutím a závěry. Celkové členění je velmi přehledné, dělení na jednotlivé kapitoly je logické a celkový styl svědčí o vysoké odborné i stylistické zralosti autorky.

Teoretická část pokrývá problematiku schizofrenního onemocnění v plné šíři problematiky od etiopatogeneze až k léčebným možnostem. Detailně se pak věnuje kognitivní dysfunkci včetně nových možností biologického ovlivnění (např. rTMS). Následuje pak přehledová kapitola věnovaná kognitivní remediaci u schizofrenie, která již uvádí vlastní studii autorky.

Empirická část integrálně navazuje na předchozí obecně koncipované kapitoly. V experimentální části si autorka položila otázky relevantní k účinnosti kognitivní remediaci u nemocných schizofrenií. Byla porovnána skupina nemocných, kteří podstoupili 8 týdnů kognitivní remediaci s kontrolním souborem. Testovány byly celkem tři hypotézy zahrnující porovnání vnitroskupinové a srovnání obou skupin jak ve vlastním kognitivním výkonu (hypotéza 1 a 2), tak v subjektivním hodnocení kognice experimentální skupiny (hypotéza 3).

Práce byla koncipována jako prospektivní longitudinální studie, která byla provedena na účtyhodném souboru čítajícím 99 osob (60 v aktivní skupině a 39 ve skupině kontrolní).

Výsledková část je založena na aplikaci parametrických a neparametrických testů popsaných v Metodice. Hypotézy č. 1 a 2 byly potvrzeny pro některé z kognitivních dimenzí ve prospěch kognitivní remediaci. V rámci testování Hypotézy č. 3 bylo potvrzeno zlepšení subjektivního hodnocení kognitivního výkonu u nemocných, kteří absolvovali kognitivní remediaci.

V Diskusi se autorka systematicky zabývá nálezy v jednotlivých dimenzích kognice a vyjadřuje se k ekologické validitě kognitivní remediaci.

Hodnocení disertační práce:

Celkově oponent hodnotí práci velmi pozitivně. Autorka prokázala schopnost detekovat klinický problém, zhodnotit jeho klinický význam a dopad pro nemocné, navrhnout terapeutickou intervenci a otestovat ji za použití adekvátní metodiky. Prokázala tedy schopnost zralého systematického přístupu ke klinickému problému a práce výsoce převyšuje běžný standard.

Za mírný nedostatek považují skutečnost, že získaná data mohla být zpracována ve větší šíři. Oponent by konkrétně doporučoval rozšíření počtu hypotéz a zaměřit práci také na sledování vzájemných souvislostí mezi jednotlivými dimenzemi kognice a jejich změny během remediaci. Nicméně tyto analýzy může autorka dokončit po obhajobě práce.

Závěr posudku:

Jedná se o velmi kvalitní práci, která přináší nové poznatky bezprostředně uplatnitelné v léčbě. Spektrum problematiky, které se PhDr. Mabel Rodriguez v práci věnuje pak přesahuje vlastní obor klinické psychologie a naplňuje představu integrativního přístupu k problematice kognitivního deficitu u schizofrenie.

Z výše uvedených důvodů si dovoluji disertační práci PhDr. Mabel Rodriguez doporučit k obhajobě titulu Ph.D. v doktorském studijním programu Klinické psychologie.

V Praze dne 29. 4. 2012

prof. MUDr. Jiří Horáček, PhD

Prof. MUDr. Jiří Horáček, Ph.D.

Psychiatrické centrum Praha

181 03 Praha 8, Ústavní 91

Česká republika

Otázky oponenta:

- 1) Do jaké míry pokrývá použitá baterie testů dnes již standardizované dimenze MATRIX a do jaké míry lze výsledky autorky do MATRIX převést?
- 2) Oponent by doporučoval explorační analýzu souvislosti mezi subjektivním hodnocením kognice pomocí FBF a dimenzemi použité kognitivní baterie. Autorka by měla odpovědět, který z použitých testů má největší asociaci se sumární hodnotou FBF.
- 3) Předpokládá autorka interakci mezi typem antipsychotika (event. jeho farmakodynamickými charakteristikami) a výslednou změnou kognitivního výkonu při remediaci? Tzn. lze předpokládat, že nemocní léčení určitým typem antipsychotika se vícelepší během kognitivní remediace?
- 4) Všechna srovnání se týkala sledovaného období 8 týdnů. Pokračuje sledování této skupiny s cílem hodnocení efektu kognitivní remediace v dlouhodobém horizontu?
- 5) Může se autorka vyjádřit k otázce generalizovatelnosti zjištěných změn v kognitivním výkonu během remediace v běžném životě nemocných a bylo provedeno porovnání kvality života v závislosti na kognitivní intervenci?

posudek
ŠULOVÁ